

**PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE
HIGIENISTKA STOMATOLOGICZNA
SYMBOL CYFROWY 322[03]**

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) rozróżniać budowę i czynności narządów i układów organizmu człowieka;
- 2) opisywać budowę głowy, z uwzględnieniem narządu żucia;
- 3) rozróżniać elementy narządu żucia, wyjaśniać ich czynności fizjologiczne oraz podstawowe zmiany patologiczne;
- 4) określać rolę i zadania profilaktyki próchnicy zębów oraz profilaktyki periodontologicznej, ortodontycznej, stomatologicznej i onkologicznej;
- 5) rozpoznawać podstawowe stany zagrożenia życia występujące u pacjentów;
- 6) udzielać pierwszej pomocy;
- 7) prowadzić edukację prozdrowotną i promocję zdrowia w różnych środowiskach;
- 8) korzystać z wiedzy z zakresu psychologii, pedagogiki i socjologii w profilaktyce i kształtowaniu postaw prozdrowotnych;
- 9) prowadzić działalność edukacyjną wśród dzieci i młodzieży w zakresie higieny stomatologicznej;
- 10) samodzielnie wykonywać badania diagnostyczne zlecone przez lekarza dentystę oraz wyciski do modeli orientacyjnych;
- 11) wykonywać zabiegi profilaktyczno-lecznicze na zlecenie i pod nadzorem lekarza dentysty;
- 12) czynnie asystować w zabiegach ortodontycznych;
- 13) rozróżniać i stosować metody fizykoterapii stomatologicznej;
- 14) prowadzić i wykonywać ćwiczenia ortodontyczne na zlecenie lekarza dentysty;
- 15) rozróżniać i przygotowywać produkty lecznicze i materiały stomatologiczne;
- 16) przechowywać i ewidencjonować produkty lecznicze oraz materiały stomatologiczne, a także przestrzegać terminów ich ważności;
- 17) użytkować, przechowywać i konserwować urządzenia i aparaty oraz instrumenty stomatologiczne;
- 18) przestrzegać zasad aseptyki i antyseptyki, w szczególności w sytuacji zwiększonego ryzyka epidemiologicznego (HIV, WZW);
- 19) stosować obowiązujące zasady dezynfekcji i sterylizacji;
- 20) prowadzić obowiązującą w gabinecie dentystycznym dokumentację medyczną oraz rozliczenia zużytych leków i materiałów stomatologicznych;
- 21) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 22) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 23) komunikować się z pacjentami;
- 24) współpracować z zespołem stomatologicznym;
- 25) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- 26) postępować zgodnie z zasadami etyki;
- 27) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywanych zadań zawodowych;
- 28) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych "Podstawy przedsiębiorczości".

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) zainteresowania humanistyczne, przyrodnicze i medyczne;
- 2) zainteresowania psychologiczne i predyspozycje pedagogiczne;
- 3) umiejętności plastyczne;
- 4) zdolności manualne;
- 5) dokładność i sumienność;
- 6) planowość i systematyczność działań;
- 7) spostrzegawczość i szybkość reagowania;
- 8) zdolność koncentracji i podzielność uwagi;
- 9) samodzielność w realizacji zadań;
- 10) opanowanie i umiejętność rozstrzygania sytuacji konfliktowych;
- 11) poszanowanie godności osobistej drugiego człowieka;
- 12) wrażliwość, życzliwość, cierpliwość;
- 13) rzetelność;
- 14) poczucie odpowiedzialności;
- 15) zdolności organizatorskie.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie higienistka stomatologiczna powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) prowadzenia stomatologicznej edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia w różnych środowiskach;
- 2) wykonywania zabiegów profilaktyczno-leczniczych na zlecenie i pod nadzorem lekarza dentystry;
- 3) samodzielnego wykonywania badań diagnostycznych zaleconych przez lekarza dentystrę;
- 4) przygotowywania gabinetu i organizowania stanowiska pracy lekarza dentystry zgodnie z zasadami ergonomii;
- 5) wykonywania czynności administracyjnych i prowadzenia dokumentacji związanej z funkcjonowaniem gabinetu dentystycznego;
- 6) komunikowania się z pacjentem;
- 7) bieżącego konserwowania i obsługi urządzeń, aparatów i instrumentów dentystycznych.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie higienistka stomatologiczna może podejmować pracę w:

- 1) gabinetach dentystycznych publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej;
- 2) gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w przedszkolach i szkołach.

4. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie higienistka stomatologiczna powinna posiadać następujące pomieszczenia dydaktyczne:

- 1) gabinety dentystyczne;
- 2) pracownię edukacji zdrowotnej;
- 3) pracownię ćwiczeń przedklinicznych;
- 4) pracownię komputerową.

Gabinet dentystyczny powinien być wyposażony w:

- 1) fotel stomatologiczny UNIT;
- 2) stolik lub asystor;
- 3) Unistom - aparat wieloczynnościowy do wykonywania jonoforezy, badania żywotności miazgi oraz diafanoskopii;
- 4) fotelik;
- 5) wyjaławiacze, kasetę do wyjaławiania kątnic i prostnic;

- 6) autoklaw i urządzenia do pakowania instrumentów oraz testy kontrolne;
- 7) biurko;
- 8) szafki na bieliznę, leki, materiały stomatologiczne, narzędzia (w tym sterylne) lub kasety z narzędziami;
- 9) umywalki do mycia rąk;
- 10) dwukomorowy zlewozmywak do mycia narzędzi;
- 11) ręczniki jednorazowe;
- 12) wiadra pedałowe;
- 13) aparat do usuwania złogów nazębnych;
- 14) płuczkę ultrasoniczną;
- 15) zestawy diagnostyczne oraz zestawy instrumentów, produktów leczniczych i wyrobów medycznych, stosowanych we wszystkich specjalnościach stomatologicznych;
- 16) strzykawki jednorazowe;
- 17) igły do znieczuleń nasiękowych i przewodowych;
- 18) środki odkażające i dezynfekcyjne;
- 19) formularze dokumentacji stomatologicznej obowiązującej w poradniach;
- 20) przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące pracy w gabinecie dentystycznym;
- 21) apteczkę pierwszej pomocy.

Pracownia edukacji zdrowotnej powinna być wyposażona w:

- 1) pomoce dydaktyczne do prowadzenia edukacji prozdrowotnej;
- 2) sprzęt audiowizualny;
- 3) zestawy kaset przedmiotowych VHS;
- 4) foliogramy;
- 5) plansze;
- 6) przezrocza;
- 7) tablice;
- 8) fantomy;
- 9) modele anatomiczne.

Pracownia ćwiczeń przedklinicznych powinna być wyposażona w:

- 1) głowy fantomowe;
- 2) fantomy;
- 3) zestaw instrumentów, produktów leczniczych i materiałów stomatologicznych oraz sprzęt do ostrzenia narzędzi dentystycznych;
- 4) model szczęki i żuchwy;
- 5) zestaw pomocniczy do nauki prawidłowej higieny jamy ustnej;
- 6) aparat Water-Pik.

Pracownia komputerowa powinna być wyposażona w:

- 1) stanowiska komputerowe - jedno stanowisko dla dwóch uczniów (słuchaczy);
- 2) drukarki;
- 3) licencjonowane oprogramowanie.

5. Praktyczna nauka zawodu powinna być prowadzona w wymiarze nie mniejszym niż 45 % ogólnej liczby godzin przewidzianych w ramowym planie nauczania na zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia zawodowego - w gabinetach dentystycznych spełniających warunki określone dla gabinetu dentystycznego.

6. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) profilaktyczny;
- 2) edukacja prozdrowotna;
- 3) podstawy działalności zawodowej;
- 4) podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

w	Minimalna liczba godzin
Nazwa bloku programowego	okresie kształcenia
	w %*

Profilaktyczny	39

Edukacja prozdrowotna	40

Podstawy działalności zawodowej	13

Podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia	3

	Razem 95**

* Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia w szkołach dla młodzieży i w szkołach dla dorosłych, wyłącznie w formie stacjonarnej.

** Pozostałe 5 % godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: PROFILAKTYCZNY

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) stosować w pracy zawodowej wiedzę z anatomii, fizjologii i patologii człowieka;
- 2) rozróżniać elementy narządu żucia oraz określać prawidłowy stan dziąseł i błony śluzowej, w zależności od wieku pacjenta;
- 3) określać przyczyny i czynniki sprzyjające powstawaniu chorób jamy ustnej, zębów i przyzębia;
- 4) charakteryzować stany chorobowe narządu żucia;
- 5) przeprowadzać badanie jamy ustnej przy użyciu instrumentów diagnostycznych;
- 6) rozróżniać i znakować zęby mleczne i stałe;
- 7) obliczać najczęściej stosowane wskaźniki próchnicy, parodontopatii i higieny jamy ustnej;
- 8) określać rolę drobnoustrojów i skutki ich oddziaływania na organizm człowieka;
- 9) wykazywać wpływ budowy anatomicznej i składu spożywanych pokarmów na ekosystem jamy ustnej;
- 10) przygotowywać roztwory dezynfekcyjne używane w stomatologii;
- 11) wyjaławiać sprzęt, narzędzia i materiały stomatologiczne;
- 12) przestrzegać zasad aseptyki w czasie wykonywania zabiegów stomatologicznych;
- 13) zabezpieczać substancje i materiały skażone oraz odpadki po wykonanych zabiegach stomatologicznych;
- 14) przygotowywać zestawy narzędzi do zabiegów stomatologicznych;
- 15) przygotowywać różnymi metodami materiały do wypełnień stomatologicznych i wycisków;
- 16) wykonywać zabiegi higieniczno-profilaktyczne i lecznicze oraz wyciski na zlecenie i pod kierunkiem lekarza dentysty;
- 17) współpracować z lekarzem dentystą, w tym z zastosowaniem metody na cztery ręce;
- 18) przechowywać i ewidencjonować produkty lecznicze oraz materiały stomatologiczne, a także przestrzegać terminów ich ważności;
- 19) współpracować z lekarzem dentystą w ustalaniu planu profilaktyczno-leczniczego;
- 20) stosować ćwiczenia z zakresu profilaktyki ortodontycznej;
- 21) użytkować aparaturę diagnostyczno-leczniczą;
- 22) posługiwać się terminologią z zakresu stomatologii oraz obowiązującym nazewnictwem produktów leczniczych i wyrobów medycznych;
- 23) stosować obowiązujące w stomatologii zasady i techniki pracy;
- 24) dostrzegać zagrożenia i zapobiegać wypadkom w miejscu pracy;
- 25) udzielać pierwszej pomocy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka;
- 2) patologia układów i narządów człowieka;
- 3) anatomia i fizjologia narządu żucia;
- 4) patologia narządu żucia;
- 5) rola drobnoustrojów w chorobach uzębienia i jamy ustnej oraz w zębopochodnych zakażeniach odogniskowych;
- 6) dezynfekcja i sterylizacja w stomatologii;
- 7) podstawy farmakoterapii stomatologicznej;

- 8) charakterystyka wybranych grup leków;
- 9) problemy wynikające ze stosowania stomatologicznych produktów leczniczych;
- 10) profilaktyka próchnicy zębów;
- 11) profilaktyka ortodontyczna;
- 12) profilaktyka periodontologiczna;
- 13) podstawowe zadania profilaktyki onkologicznej;
- 14) podstawowe zagrożenia wypadkowe w miejscu pracy i metody zapobiegania wypadkom;
- 15) pierwsza pomoc;
- 16) ogólne i specjalistyczne poradnie stomatologiczne;
- 17) gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej;
- 18) poradnie stomatologiczne dla dzieci w wieku przedszkolnym;
- 19) czynności i zabiegi wykonywane w poradniach stomatologicznych;
- 20) materiałoznawstwo stomatologiczne.

BLOK: EDUKACJA PROZDROWOTNA

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) posługiwać się podstawowymi metodami badawczymi do oceny stanu uzębienia;
- 2) organizować i brać udział w badaniach profilaktycznych;
- 3) uzasadniać celowość stosowania środków farmakologicznych, wskazywać niebezpieczeństwa związane z ich nadużywaniem;
- 4) przedstawiać pozytywne i negatywne skutki oddziaływania drobnoustrojów na organizm człowieka;
- 5) organizować i prowadzić edukację prozdrowotną, indywidualnie i zbiorowo, z zakresu profilaktyki stomatologicznej w różnych środowiskach;
- 6) propagować stosowanie zasad higieny jamy ustnej w życiu codziennym;
- 7) instruować dzieci i młodzież o sposobach wykonywania zabiegów higienicznych jamy ustnej;
- 8) udzielać porad na temat racjonalnego odżywiania;
- 9) organizować i prowadzić profilaktykę próchnicy zębów i chorób przyzębia w placówkach funkcjonujących w systemie oświaty;
- 10) organizować i prowadzić profilaktykę fluorkową próchnicy zębów;
- 11) współorganizować i przeprowadzać akcje z zakresu profilaktyki ortodontycznej;
- 12) prowadzić ćwiczenia ortodontyczne na zlecenie lekarza;
- 13) przygotowywać prezentacje multimedialne;
- 14) wykonywać pomoce dydaktyczne do prowadzenia promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej;
- 15) zorganizować pracownię metodyczną;
- 16) oceniać pod względem merytorycznym i metodycznym środki dydaktyczne i metody prowadzenia edukacji w zakresie higieny stomatologicznej;
- 17) przekonywać do zachowań służących zdrowiu;
- 18) współpracować z instytucjami publikującymi materiały dotyczące higieny stomatologicznej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) zagadnienia stomatologicznej edukacji prozdrowotnej;
- 2) stan zdrowia ludności, metody oceny i organizacja systemu opieki zdrowotnej;
- 3) metodyka i organizacja stomatologicznej edukacji prozdrowotnej;
- 4) stacje sanitarno-epidemiologiczne;

- 5) promocja zdrowia;
- 6) edukacja prozdrowotna;
- 7) pracownia metodyczna stomatologicznej edukacji prozdrowotnej.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu psychologii i pedagogiki w działalności edukacyjnej oraz w rozwiązywaniu problemów zawodowych;
- 2) analizować zachowania pacjenta i motywy jego postępowania;
- 3) korzystać z wiedzy socjologicznej w rozpoznawaniu potrzeb pacjenta;
- 4) analizować czynniki społeczne mające wpływ na kształtowanie postaw prozdrowotnych;
- 5) wykazywać postawę otwartości, wrażliwości i zrozumienia w komunikowaniu się z pacjentem;
- 6) organizować pracę w poradniach stomatologicznych różnych specjalności;
- 7) użytkować komputer w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań zawodowych;
- 8) prowadzić karty badań kontrolnych pacjentów;
- 9) korzystać z medycznych baz danych i tezaurusów;
- 10) wykonywać pracę zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 11) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 12) wprowadzać usprawnienia organizacyjne w celu podniesienia efektywności pracy;
- 13) tworzyć warunki sprzyjające doskonaleniu jakości świadczonych usług;
- 14) charakteryzować specyfikę pracy higienistki stomatologicznej w poradniach stomatologicznych różnych specjalności;
- 15) zgłaszać wnioski dotyczące poprawy warunków pracy;
- 16) zachowywać odpowiednie proporcje czasu pracy i wypoczynku;
- 17) stosować środki ochrony osobistej zabezpieczające przed działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia;
- 18) udzielać pierwszej pomocy;
- 19) przestrzegać praw pacjenta;
- 20) przestrzegać tajemnicy zawodowej;
- 21) rozpoznawać i zapobiegać korupcji w środowisku pracy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) ogólna charakterystyka procesów psychicznych i cech osobowości człowieka;
- 2) psychologiczne uwarunkowania kontaktu z pacjentem;
- 3) psychologiczne i socjologiczne aspekty wykonywania zadań zawodowych;
- 4) organizacja czasu pracy i wypoczynku;
- 5) bezpieczeństwo i higiena pracy;
- 6) ochrona przeciwpożarowa i ochrona środowiska;
- 7) organizacja stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 8) organizacja i metody pracy;
- 9) specyfika pracy w poradniach stomatologicznych różnych specjalności;
- 10) obowiązki higienistki stomatologicznej w poradniach stomatologicznych;
- 11) pierwsza pomoc;
- 12) metody i środki dydaktyczne stosowane w edukacji prozdrowotnej;
- 13) licencjonowane programy komputerowe dotyczące zarządzania jednostkami ochrony zdrowia;

14) etyka.

BLOK: PODSTAWY PRAWA I EKONOMIKI W OCHRONIE ZDROWIA

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wyjaśniać funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 2) określać rolę państwa w gospodarce rynkowej;
- 3) objaśniać podstawowe założenia teorii wyboru konsumenta;
- 4) obliczać podstawowe wskaźniki ekonomiczne w firmie;
- 5) uczestniczyć w sporządzaniu budżetu i planowaniu rozwoju firmy;
- 6) wskazywać instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 7) wyjaśniać istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 8) wyjaśniać specyfikę rynku usług medycznych;
- 9) wykazywać czynniki wpływające na popyt i podaż usług medycznych;
- 10) wskazywać podmioty uprawnione do realizacji usług medycznych;
- 11) określać sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 12) wyjaśniać zasady reglamentowania dostępu do niektórych usług i dóbr;
- 13) wyjaśniać mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 14) uzasadniać znaczenie profesjonalizmu i zaufania do personelu medycznego udzielającego świadczeń zdrowotnych;
- 15) rozróżniać rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 16) określać zasady zawierania kontraktów na świadczenie usług medycznych;
- 17) wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 18) stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 2) rola państwa w gospodarce rynkowej;
- 3) teoria wyboru konsumenta;
- 4) elementy teorii przedsiębiorstwa;
- 5) instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 6) źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 7) system ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 8) specyficzne cechy rynku usług medycznych;
- 9) popyt i podaż na rynku usług medycznych;
- 10) zasady reglamentacji dostępu do niektórych usług medycznych;
- 11) mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 12) jakość w ochronie zdrowia;
- 13) rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 14) wybrane zagadnienia w zakresie prawa pracy i prawa gospodarczego.